

Felvidéki Híradó.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Herczeg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ö királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztyánának közliönye.

Előzetési árak!

Egész évre . . . . . 3 ft -- kr.
Fél évre . . . . . 1 " 50 "
Negyed évre . . . . . 80 "

Feltétlenül szerkesztők!

VÖRÖS FERENCZ és NAGY ISTVÁN.

A lap az elméleti részét illető közleményeket kérem Tur.-Szt.-Mártonba küldeni:

Megjelenik minden **vasárnap**.

Hivatalos hirdetések díja:

100 szög 2 ft., ezáltal minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

A felvidék magyarsága.

(X.) A történelem lapjai sokat tudnának beszélni azon fontos szerepről, melyet a felvidék magyarsága nemcsak a vidék, de országos szempontból is játszott. A Rákóczy-kor eseményeinek nem egy nagyjelentőségű színhelye volt a vidéken s egy összeközlővívó éppen Turóczvármegye területén terveztek.

Az elmúlt idők emléke megleveniti képzeletünkben azon mozgalmasságot, melyet akkor a közügyek iránt való meleg érdeklődés teremtett meg. A vármegyék jegyzőkönyvei tanuskodhatnak róla, hogy a vármegye ügyét közügynek tekintette mindenki s annak érdekében sikra szállottak bárkivel szemben. Igaz, akkor más volt a vármegye is!

A negyvennyolcadiki események óta nagyon megváltozott úgy a vármegye, mint a közélet terén minden. A jobbágyság felszabadításával a nemesek, a vármegye urai sokat vesztek anyagilag; az alkotmányosság kezdete óta pedig az újból szervezett hivatalokkal idegen vármegyék emberei keveredtek a benszülöttek közé, kik eddig maguk képviselték a magyarságot ottlontukban.

E tényezők járultak hozzá, hogy sokan, kik a megváltozott viszonyok

kal nem tudtak megbarátkozni. félrevonulnak s közönnyel nézik azok törekvését, kik megértve a kor intő szavát, a megváltozott viszonyok dacára arra igyekeznek, hogy betölthessék azon szerepet, melyet az ősi jusson s az elfoglalt társadalmi állásból betölteniök kell.

Élénk figyelemmel kísérünk minden legkisebb mozzanatot, melynek az a célja, hogy a felvidék politikai és társadalmi tevékenységét elősegítse, de azt kellett tapasztalunk, hogy ezek legtöbbje csak jámbor óhajtság marad s ami létesül, csak teng.

A közügy szempontjából számos intézmény létesítése lenne kívánatos, melyek azonban nem létesülhetnek, mert azok, kik személyes hozzájárulásukkal tünethetnének szükségesége mellett, még csak tudomást sem vesznek róla.

E nembánomság következményei napról-napra feltűnőbbek lesznek s intésből szolgálnak arra nézve, hogy a felvidék magyarságának saját jól fel fogott érdekében tömörülni kell.

A politika s a társadalom tere az, hol a tettek mezejére kell lépni.

A politika szempontjából szükséges lenne megyénként egy-egy magyar hazafias párt szerve-

zése, mely pártba a népet is be kell vonni. E párt feladata lenne a megyei életben felmerülő eseményeket, szükséges teendőket megbeszélni s a nép véleményét is kikérni, hogy így a párt, vagy kiküldöttei minél gyakrabban érintkezzenek vele, felvilágosíthatassák s ez által távol tartassák oly tényezőktől, melyek káros hatással vannak rá.

A társadalom terén tapasztalhatunk némi mozzanatot, de ez még nem öltött oly arányokat, hogy e fontos tényező új számot tevő eredményeket mutathatna fel. Ezt is a hideg tartózkodás bénítja meg, pedig a gyakori társadalmi érintkezés növeli a barátságot, hozzá járul, hogy az emberek megismerhessék egymást, véleményeket kicserélhessék s bizalom létesüljön azok között, kiknek tevékenységére minden téren szükség van.

Ha megértettük egymást, ha egyesült erővel s tervszerűen fogunk munkálkodni, sokkal könnyebben fogjuk diadalra juttatni azon eszméket, melyeknek úgy nemzeti, mint saját szempontunkból is érvényt kell szereznünk.

Mi, magyarok egy eszméért küzdünk mindnyájan, fogjunk tehát kezdet s ne keressük a személyi különbségeket, hanem becsuljuk meg min-

denkiben a jó akaratot, mert oly kevesen vagyunk, hogy a kiesinyek munkásságára is szükségünk van.

Bízunk a felvidék magyarságában s hisszük, hogy savunk nem hal el a pusztában!

A felemelt tandij.

A szocialisták tíz parancsolatjának egyik szakasza, mely az általános tanszabadság alapján eltöröltetni kívánja az egész földkerekségeről a tandijat, sőt ingyen tanökönyvekkel való ellátását követeli a tanulóknak, éppen a kulturális fejlődéssel szem iluzoriussá.

Az államok fejlődésével lépést tart a tudomány megszerzésének az ára. A középiskolát a mai tantermekkel összehasonlítani éppen oly nevelés, mint ha összehasonlítjuk a régi iskolamester tudományát a mostani professorok ismereteivel és tudományával.

Hanem a középkorban nem is volt olyan nagy becsé a tudományoknak. A néptől ocsóbban és könnyebben megélt. Magyarukból, katonákból és rabszolgákból állott a világ. Csak a nagy urak gyermekei jártak iskolába és tanultak valamit. A szegény ember gyermeke őrizte az uraság lábait vagy disznót.

A felszabadulás napjával, az általános civilizáció felé törekvő Magyarország iskoláinak padjait is a tudomány szomjas ifjak egészen megtöltötték.

A tizenkilencedik századnak a második fele a népek miveléséért annyira megragadta, miszerint a kormányok áldozatkész-

TÁRCZA.

Hajdankori fényűzések.

Hogy a régi világban mily óriási összeget költöttek egy ruhára mint egyben a ruhához szükséges felszerelésekre, kitűnik az alább jelezett adatokból.

XIV. Lajos francia király 1661-ik évben a török követet kihallgatásra fogadván, egy díszöltönyt viselt gyémántokkal kirakva, mely öltöny 5 millió frankba került; a gombok különösen 3 millió, kard és keztyű 2 millióba.

Hogy milyen hozzávalónak kellett lennie az ilyen kincsés óru ruha anyagának, és milyen munkát adhatott az abban az időben egy udvari szabónak, arról fogalmat lehet annak, a ki már a mi nagy uraink részére díszruhát készített.

Midőn 1666-ban megnősült neje, Mária Theresia, spanyol infánsó egy öltözetet viselt, melyben egyszersmind a bálteremben is megjelent, mely csupa arany-gyöngyök s drága követből fénylett, s mely öltözetet 60 tonna aranyra becsülték.

Látni való tehát, hogy a nőknél a fényűzés már akkor is oly magas fokon állott, hogy a mostaniakat tekintve, ezek egészen eltrüppélnek mellette.

III-ik Heinrich francia király szintén szerette a czifra és drága ruhákat, s volt rá eset, hogy egy-egy ruhájára 4 ezer rőg varratott drága csipkéket, ha mindjárt a zenésztől nem birta is fizetni, kik azért már vonakodtak neki játszani.

Hogy a szabó mit kapott a ruhakért, arról a történet feljegyző nem tesz említést (Szegény szabó!).

Ha a zenész nem kapott pénzt, az már azt mutatja, hogy a szabónak az állás szintén koppelhatott a pénztől, mert a ki hitlere muzsikált, az hitlere is ruházódik, szoktak mondani.

Erzsébet, II-ik Fülöp spanyol királyné neje, soha egy ruhát kétszer nem viselt, hanem hőlgyeinek ajándékozta, s e ruhák mind dísz-öltözetek voltak, melyeknek legolcsóbbika 3-400 tallérba került.

De boldogok voltak azok a hőlgyek, ha ilyen drága ajándékokat kaptak; de hát még a szabó, a ki azokat csinálta!

Báró Sina, 1857. tavaszán 400 ezer ft értékű díszruhát viselt a fejedelmi pár látogatása alkalmával Pesten, a mivel oly feltűnést keltett, hogy magára vont sok külföldi követ figyelmét.

Hol vannak a régi jó idők?! De hol vannak azok a sok drága kövek, gyöngyök és egyéb mások, mik a régi jó világban a ruhákon ragyogtak?

Nagy fényűzés útzott a ruhákban Jozefin császárnő, I. Napoleon neje. A ruházatára előirányozott 600,000 frank soha sem volt elég s mindig adósságokat csinált. A fehernéműt napjában háromszor változtatta és sohasem huzott fel hálisznyát másodsor. Mindennap több kosár ruhát, kendőt s kalapot hoztak hozzá választásra, soha sem kérte az árát. Volt egy négy-száz kendője. Különösen felidestítette magát este s a legcsekélyebb társaság elegendő ok volt arra, hogy új ruhát vásároljon, habár egész sereg ruhája volt, melyet alig

használt valaha. Napoleon sokszor kikelt e pazarlás ellen, de hasztalan.

A fehernéműk kikeményítésének virágkora Erzsébet angol királynő idejében volt, ki egy hollandi asszonytól megkezdte ezt. A művészet csakhamar elterjedt az előkelő nők között annyira, hogy a fehernéműk keményítését az urak jelenlétében a szalonokban végezték, mint később a kötetést s ma a zongorázást. Egy Dinghee van der Plante nevű flamand nő, ki a »keményítés tanára« nevet viselte, egy tanórát 6 font sterlinget, azaz máj értékben 130 forintot is kapott s hiányos volt az arisztokrata nők nevelése, ha e művészetben nem voltak jártasak.

A divattlap

valódi megalkotója egy Sch w a r t z Máté nevű augsburgi kereskedő, a Függer-ház könyvtárosa, ki 1520-ban külön könyvet készített, melyben magát születésétől kezdve 42 külön öltözetben festette le, s azokat az öltözeteket, részletesen leírta. E könyvet élte végeig folytatta s még 41 jelmezt került belé, úgy, hogy a mi, mely jelenleg a braunschweigi hercegi könyvtárban őrzik, a jelmezzen egyik kiváló forrása.

A példát sok előkelő család utánozta. A XVII. században különösen a francziák és hollandiak egyes nagy ünnepeik alkalmából feltűnést keltett öltözetek rajzait sokszorosították. A szabók és ruhakereskedők azonban csak a múlt század végén kezdtek divatképeket készíteni, legelőször Párisban. A sokszorosító művészetek fejlődésével a divatképek száma is rohamosan emelkedett.

A kereskedelem és nehézségei a közép korban.

— Ista H A R A K S Z T I J Ö Z S Ö F. —

Mi is hát tulajdonképen a mai kereskedelem nehézsége a középkorhoz képest? Ma tesszik a kereskedőnek, ír Hamburgba, New-Yorkba, Frankfurtba, Ausztriába, Porosz, Orosz, Francia- vagy Olaszországba és egy-két hét múlva, itt van a megrendelt áru pontosan elküldve, lelkiismeretesen becsomagolva.

De akkor, akkor a középkorban, mikor minden nemű ismert és nem ismert vász, szövet, gyapot, vagy más finom árucikert a kezdetleges járműveken, melyet szél hajtott, tengerre kellett szállni és ha az idő kedvezett, előre haladtak, ha pedig nem, hát be kellett várni az ismeretlen tenger közepén a vész csillapultát, hogy így utjokat, melyt egyrészt a kereskedelem fejlesztésére volt szánva, míg másrészt az ismeretek szerzése és a földfedezésekre volt irányítva, tovább folytathassák s így sokszor beletelt két-három év, míg az illető vitorlás hajó kiindulási helyére visszatért.

Nem úgy ám, mint századunkban már, mert tudunk kell, hogy a gözzel való hajózás, illetve gözhajózás, és egyáltalában a gözzel való futás még csak századunk vivmánya.

Most bátran elindulhatnak a hajók a tengeren és nagyobb folyóvizeken, nem áll semmi veszély sem utójokban, ismerik a vidéket, a kőryéket, hol haladniuk kell. De nem úgy ám akkor. Mert a közép korban midőn egy kereskedelmi vitorlás hajó útnak indult, az sohasem ment egyedül, hanem

gei és műtárgyait mellett minden felé épültek a muzásak templomai.

Ur és polgár egyaránt neveltette és tanította gyermekét.

A kutatóbörös diploma úrt szakított az iparos és a lateiner közt. Kévs volt a diplomás emberünk. Akik voltak, azok mind szép hivatalokba jutottak be. Vagyont szereztek maguknak. S míg a lateiner szépen tudott boldogulni, a szegény magyar iparos élete valóságos tengődés volt.

Ezért aztán, aki csak tehetett, fiából diplomás embert faragott. A középiskolákat mindenfelé szaporítani kellett, mivel a tanuló száma mindegyre nőtt.

A tanulók legnagyobb contingense a jogi pályára szánta magát, mely az államhivatalba jutást leginkább biztosította. Csak később jutott a magyar kormánynak az észbe hogy ha már szervezte is a sok diplomás emberrel igazságszolgáltatását és más hivatalait, az államnak gazdasági fejlődése nélkül nem lesz majd ereje a sok hivatalnokait nemcsak fizetni, de elhelyezni sem.

E közből beállott a túltengés. A szellemi proletárok mindegyre szaporodtak.

Az ipar fejlődése az egész világon nagy lendületet nyert. Csak Magyarország maradt hátra.

Az elmaradás oka könnyen felfogható körülményben rejlett. Az ipar és a kereskedelem tapasztalatlan és műveletlen elemek kezében tengődött, olyan iparosok kezében, akik azt szellemi műveletlenségükön fogva, nem tudták sem fejleszteni sem kiterjeszteni.

A középiskolai bizonyítvánnyal bíró fiúk szülői szegénynek tartották volna fiukat bármilyen iparos műhelybe is tanonczul beadni. Még ma is vannak szegény szülők közt nagyon sokan olyanok, kik fiukat, ha az a gymnasium negyedik osztályából rossz bizonyítványt nyer, azzal jésztetik, hogy iparos tanoncznak adják oda, ha jövőre jobb bizonyítványt nem szerez.

Pedig állami nemzetgazdaságunk más-kép nem is képzhető hogy fejlődjék, ha az ipar és kereskedelmi iskolákat végzett műveltséggel bíró egyének kezébe nincs levéve.

Ma már minden állam csakis ipara és kereskedelme után boldogulhat. Üzleti forgalom nélkül nem állhat meg az állam, nem élhet meg az ügyvéd.

Annyi már a diplomás ember Magyarországon, hogy ha minden hivatalát megkérdezzük az állam, még akkor sem volna képes őket elhelyezni. A foglalkozás és kereset nélküli diplomás emberek serege szánandó benyomást tesz minden művelt emberre.

S míg művelt iparosokban nagy hiányt

szenvendünk, mégis azt tapasztaljuk, hogy a középiskolák látogatásával a diploma utáni vágy egy cseppet sem szűnik.

Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter a középiskolák tandíját a miatt emelte fel és a végett, hogy a gazdasági kultúra, az ipar és kereskedelem ne legyen mostoha ága a tudományoknak akár milyen kutatóbörös diplomával is szemben.

Küldjék a szülők gyermekeiket polgári, kereskedelmi akadémia, iparisiskolába és tanműhelyekbe s ha ott jól beváltak, sokkal jobban boldogulhatnak majd az életben, mintha más diplomával a kézben csak a tudomány szánandó proleteriárismus szaporítják.

Ma az államnak sokkal több szüksége van ügyes és művelt iparosokra mint ügyvédekre.

F. M. K. E.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület Zólyom megyei választmánya f. hó 22-én ülést tartott, melyen következő tagok vettek részt: Elnök: Sebesztha Károly, jegyző, dr. Keleti Vince, Christely András, Drexler Frigyes, Gölner Frigyes, Jeszenszky Sándor, Klein Károly, Lazarovich Imre, Mockovcsák János, Seyfried József, Spitkó Lajos.

1. Az ülés eljén elnököl Sebesztha Károly jelentette, hogy Csipkay Károly elnök családi viszonyok miatt Besztercebányától távol lenni kénytelen, mit a választmány sánálattal vett tudomásul.

2. Ottyepka Ferenc libethányai r. k. néptanító újonc kérelmét, hogy iskolája szegény sorsú tanítványai számára a választmány költségére 20 db. Groó-fele olvasókönyvet hozhasson, a választmány teljesítenékel találta, és a szükséges lépések megvételével nevezett tanítót bizta meg. Együtt elhatározta, hogy a vall. és közokt. m. k. ministeriumot megkeresi, hogy szegénysorsú tanuló között leendő kiosztás vetté fenn nevezett olvasókönyvből 300 példányt az egyesület rendelkezésére bocsátani sziveskedjék.

3. Löwenstein Hermina besztercebányai okl. gyermekterázió nérvényét, melyben felekezett nélküli óvodája részére évenkénti pénzsegélyt kér, a választmány tekintettel arra, hogy folyamodó eddigi működése, óvodájának jellege, valamint a magyar nyelv tanításában elért eredménye ismeretlen előtté, szavazattöbbséggel elutasítandónak találta a kérvényt.

4. Jegyzőnek a közgyűlést rendező bi-

zottság működéséről szóló jelentése helyesléleg tudomásul vették.

5. Thomka Pál zólyomi joghallgatónak, ki az augusztus 3-án tartott gyermekelődés jövedelme gyanánt 15 fírot küldött be a választmánynak, köszönetet szavazták. (Az összeg lapunk aug. 14-iki számában nyugtatványozva volt. Szerk.)

6. Jegyző bemutatta Libethány nagy község 477 sz. átiratát, melyben az ott fellatlandó óvoda részére megszavazott 100 fírtér köszönetet mond. Tudomásul szolgálat.

7. A távollevő Csipkay Károly helyett Sebesztha Károly következő indítványt tesztette a választmány elé:

Tekintettel arra, hogy más hasoncélú egyesüléssel összehasonlítva a F. M. K. E. sajnosan nélkülözi a születési, pénz és észbeli arisztokracia nagyobb számú képviselőit, — tekintettel arra, hogy az egyesület felvirágzása úgy arany mint szellemi tekintetben nagy mértékben ezen tényezőktől függ, — felkéretik az igazgató választmány, hogy ezen kérdést tanulmány tárgyává tenni, illetve az alapszabályok oly módon módosítást előterjeszteni sziveskedjék, melyben megfelelő intézkedések által ezen hiány orvosoltassék.

A választmány az indítványt magávé teszi és az igazgató választmány elé fogja terjeszteni.

8. Az igazgató választmányba leendő megválasztásra következőket proponálja a választmány: Sebesztha Károly, Jeszenszky Sándor, dr. Keleti Vince, Mockovcsák János, Majovszky Antal, Seyfried József, Thébuz János.

A F. M. K. E. besztercebányai közgyűlésére f. hó 25-én a d. u. 1 óra 21 perczek érkezéssel vonattal jöttek az első vendégek még pedig nagybörára Nyíráról. A város ek alkalommal ünnepi színt öltött, a hazak felbörözve és nagybörára díszítve voltak, a megelőző napokban boris ég pedig felhőtlen tisztaságban ragyogott. Az érkezéket sz. kir. Besztercebányára város nevében Chován Lajos város kapitány és polgármesteri helyettes, a választmány nevében pedig Sebesztha Károly elnök üdvözölte, mire azután Lehotzky Lajos alelnök, túróczvamegyei alispán felélt rövid magvas szavakban. Ezután hosszú körösborsban rohogott be a vendégereg a városba, melyben sokatlan tömegben hullámzott a közönség. A vendégek beszállásolása gyorsan és zavar nélkül történt, miben főérdeme van az észlálósó bizottság fáradsáttalan elnökének, Kollárk János városi tanácsosnak. A vendégek Zólyomban Thébuz János üdvözölte rövid szavakban, Jeszenszky San-

dor kir. közjegyző pedig kiosztotta közöttük a közgyűlés programját és a vendég jelentényt (nemzeti színi vásszonnal behuzott korb, melyen arany betűkkel ez áll: F. M. K. E.)

Az este 6 óra 33 percz és 9 óra 54 pkor érkezé vonatokkal szintén jöttek vendégek, de kevesebb számban. Az összes vendégek száma (a zólyom megyeieket nem számítva 30—40 közül van, bejelentve volt 70). Előtt Lehotzky Lajos egyes. alelnök, Odescalchi Arthur, hg. a bars megyei, Lavotta János a lipitómegyei, Kövy Tivadar nógrádmegyei választm. elnök, Rudnay Béla egyes. titkár, Fesztoráczy Gyula egyes. jegyző, Mercader Ede egyes. pénztárnok, Lakits Ártista szolgabíró sat. (A vendégek teljes névsor lapunk jövő számában hozzuk. Szerk.) D u. igazgatóválasztmányi ülés volt, melyen résztvett Kadvánzky Bé a br. zólyom megyei főispán is, este ismerkedési estély a kuglizó társaság kertjében.

A gyűlés lofolásáról lapunk jövő számában honolunk részletes tudósítást.

HIREINK.

Zólyomból. A zólyom-brezi kir. vasgyár új vendégülje nagy természet f. hó 20-án táncszéttel egybekötött gyermekszíni előadás tartott a felvidéki magyar közmüvelődési egyesület javára. Előadott a »Conkha honvéd« és »A tündérajándék« mindkettő gyermek színmű. Ezen magában jelentéktelen esemény az itteni tiszta tót vidéken azért bír nagy fontossággal, mert a zólyom-brezi és kis-garami gyári iskolának és ezekben alkalmazott még tanítónak sikeres működéséről tesz tanúságot, a mennyiben 8—12 éves tiszta tót ajkú gyermekek a magyar nyelvben oly előhaladást mutatnak fel, hogy magyar színműveket hibátlan magyar kiejtéssel adhatnak elő. A színelőadás, mely a f. m. közművelődési egyesület javára 23 fírt 32 kr tiszta jövedelmet eredményezett, Mudry Mihály vasgyári tanítónak érdeme, ki úgy a gyermek kiképzésében, mint az egész si került estély rendezésében a legbuzgóbban fáradozott. A színelőadás kedélyes táncmulatság követte, mely reggeli 3 óráig tartott.

KÜLÖNFÉLEK.

Túróczvamegye bizottsága f. hó 22-én közgyűlést tartott, mely alkalommal Jusztén Kálmán főispán bejelentette, hogy Nyitra vármegye e vármegyét is meghívta, hogy a királynak ott időzőes alkalommal mutassa be alattalói hódolatát. A közgyűlés Justh Kálmán vezetés alatt Lehotzky Lajost, Beniczky Kálmánt, Szüllő Gérát, Paulovics Józsefet, Rosza János és Matukovits Mihályt küldte ki. — A bemutatott szabályrendelet javaslatok elfogadtatták, a építészeti kirendelés főnökének utazási átalánya 300 fítra emeltetett s felterjesztés tétettet, hogy az építészeti kirendeléshez szükséges díjok fizetését a ministerium utalványozza. Több község számadása a számvéző megjegyzésével helyben hagyatott.

A Zivana kiállítást e hét folyamán meglátogatta Huszka József rajztanár, ki a vall. és közokt. ministerium megbízásából a népies disztó stílt tanulmányozza s ki arról a »Művészeti Ipar« czimu szaklapban több jelles dolgozatot tett közzé. Czélja volt, hogy ites is tanulmányozni fogja a kiállítást s a szebb munkákról másolatokat vesz. A kiállítási bizottsága azonban keresve keresett okokból megfíltotta, hogy másolatokat vehessen, daczra, hogy erre néve előbb ígéretek tettek. A kiállítási kultúrális céljaival semmi tekintetben sem egyezik meg ez eljárás.

Kérelm. A selmezbányai »Erzsébet kath. nőegylet« azon bizalomteljes kérséssel fordul Selmezbányai t. kath. közbizottsághoz, hogy mindazok, kik XIII. Leo pápa 50 éves áldozásának megünneplésére még nem adakoztak, és a czéla szánt adományait a gyűjtésben eljáró hölgyeknek átnyújtani keszgedjenek. Míután ez alkalommal a főzél inkább a kath. egyház tejedelme iránt való hódolat kifejezése s e végből minél több aláírás gyűjtése, minden legeszekebb adomany (5—10 kr.) a legnagyobb köszönettel fogadtatik.

Osovitsky-Markovics Mária, elnök.

többen karavánserű rajokká egyesülve, indultak útnak. Így a 14-dik század eleje óta a velenceiek évenként küldötték egy gályarajt Flandriába, kétszer egy éven pedig hajórajt Syriába, Egyiptom és Berberéba és annak úgy kellett felszerelne lenni, mint egy hadi hajónak, és ezt két ókból kellett tennie: Először, mivel akkor a tengeren borzasztó módon el voltak szaporodva az úgynevezett kalozok, vagy tengeri rablók, kik ha egy lí hajót megpillantottak, rögtön neki csaptak erősen elkezézték kalózhajókkal a talán sokkal gyengébb kereskedelmi hajónak s sokszor szerte zútták annak oldalait, úgy hogy a benne levők, ha egy szerencsés véletlen folytán meg nem szabadultak, akkor menthetetlenül a tengerbe veszték, míg a kalozok bő zsákmánnyal ellátva, tovább állottak. Ha azonban az árboez kosárban ülő tengerész még jókor észrevette az ellenséges kalózhajót s erről a fedélzeten álló őrséget eleve értesítette, akkor elkészülve fogadhatták a kalózoikat, kik az igaz, hogy sokszor három-négyszázán is voltak, — de mivel nem bírtak elegendő lökészetlel, másodsor meg az áldozatul kismélet hajónak ki lehetett az ellen-séges hajó csapását kerülni, sokszor csufosan megverve, vagy egészen tönkre téve hagyaták hátra a kalózhajókat s folytatták ismeretlen utjokat csak azért, hogy ismét bájba s talán még nagyobbba keveredjenek.

A második ok pedig, hogy katonaságot vittek, mint már fennebb is mondtam azért volt, hogy ismeretlen tengeri utakon haladtak, sokszor olyan helyen kötöztek ki, mely vidéket, vagy tájakat még nem ismerték s a hol vad népek laktak, kik a fehér

embereket ördögöknek nézték, ezekkel kellett tehát sokszor megverekedniök. Ha azonban már jó eleve a kikötés után nyomban a vadak kezébe jártak s a magukkal hozott jétkészerekből, üveg árukából, csecesbecséből adtak nekik ajándékul, akkor a vadak ezen barátság és jószívűség által felbátorítva, a fehéreket szívesen fogadták s sokszor a legjobb csere üzleteket csináltak, úgy, hogy talán egy fél krajczárt érő üveg függőért kaptak száz fírt érő fűszert is, meg alma nagyságú aranyt.

És ez igen természetes! A vadak az ő általok bírt fűszernek, annál kevésbé aranyának és gyémántnak értékét nem ismerték, azt oda adták a fehéreknek holmi haszonlatlan csecesbecsékért, a mi előttök megbecsülhetetlen érték volt.

De nem mindig esett ám ilyen szerencsésen a vásár, sokszor, talán mindnyájuk életébe került volna, ha idejekorán el nem bálnak az ügyesebbek.

Volt a közpöröknek több híres kereskedelmi utazója, de ezek közt bizonyára a leghíresebb volt Vasco da Gama.

Nem is képzhető, hogy ez erélyes utazó mily témédek hasznót tett erélyes fellépésével, vasakaraitval, felfedezést hajbász gondolatival az egész világ kereskedelmének. Vasco da Gama által ismerte meg a világ a bors, fahéj, szerezsenvirág, szegfűszeg és szerezseniót, mit Malabarból, mely India keleti partjain fekszik, hozott. Azonban nemcsak ezt, hanem számos gyógyfüvet is hozott magával India keleti partjairól, főleg Malabarból, melyek mai napiglan is az emberiség hasznára és egészségének feltartására vannak, u. m.: a rabarbara,

tamarinó, citóer, kászia, kámfor, továbbá a tömjén, mirha, pézma és az ambra, mik a vad népek műveletlen földjén buján teremtek. Ezen tárgyak, mint már fennebb is mondtam, Indiánok voltak térmei és a mi ezenkívül még a távol keletről származott, mint a safa, kámfor, szerezsenió és a szegfűszeg.

Ezen behozatal, mely közvetlen történt, annal nagyobb nyereség volt a spányol és olasz kereskedelemre nézve, mert ha kaphattak is ilyenféle szereket, ahhoz csakis másod, vagy harmadkézből juthattak hozzá, a mi természetesen, hogy sokkal drágább volt, kivált az akkori időt tekintve, talán nem is lehetett volna élvezni drágasága miatt, oly módon, ha azt egyik nemzet a másiktól vette volna. Így hát minden nemzet igyekezett kutatókat küldeni, az ismeretlen tengerekre, melyek aztán többé kevésbé bő zsákmánnyal tértek haza.

Ha már most valaki földgömbön, vagy földabroszon a malabari partok és a déli Európa között lehetséges kereskedelmi utakat föl akarná keresni, úgy tekintete önkénytelenül is az adeni tengeröbölbe a vörösten tengeren át vezeté útra fog esni, annyival is inkább, mert az utóbbi nyujtványába az adriai öböl és Velencei épen belemész. Majdnem úgy látszik, mintha a természet az emberi nem fejlődése szempontjából a nagy-szerű csatornának szándékában létesítette volna, hogy az ifjú Európának dél Ázsia régiéből és érettebb műveltségével való érintkezést megkönnyítse.

(Folyt. köv.)

Arverési hirdetményi kivonat

A körmezőbányai kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy ügyvezető Durján Éva végrehajtatónak kiskoru Krausz András végrehajtatást szenvedő elleni 71 ft 66 kr. tőkekövetelés és jár iránti végrehajtatási ügyében a körmezői kir. járásbírószék területén lévő Újhehota községben fekvő végrehajtatást szenvedő kiskoru Krausz Andrásnak az eljehota 46. sz. tkjében A I és 2 valamint I 1-3 szék. a foglalt ingatlanokból $\frac{1}{2}$ -re közös tulajdoni jutalekaira az árverést a 792 forintban ezenem megállapított kikiáltási árrban elrendelte, a hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887 évi November hó 7-ik napján délelőtti 10 órakor Újhehota községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 79 20 krt. közéspénzben, vagy az 1881-ik LX. törvényékkel 42-ik §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ába kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Körmezőbányán 1887 évi június hó 26.

Közaklevél,

kir. albiró,

Arverési hirdetményi kivonat.

A trsztenai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Reiss Samu a fu. thudsoni keresk. cég végrehajtatónak Haberál Tivadár végrehajtatást szenvedő elleni 216 ft 05 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtatási ügyében a rózsahegyi kir. törvényszék (a trsztenai kir. járásbírószék) területén lévő Krásznahorka községben fekvő a krásznahorkai 62 sz. tkjében Betustyák János nevére A I 348. nr. rala 97. sz. házzal $\frac{1}{2}$ részben bevezetett ingatlan illetőségén Háberál Tivadár javára az 1884 évi 2237. tkv. sz. végzéssel 492 ft 50 kr. végrehajtatási zálogjoggal bekebelezett követelésére az árverést 492 ft 50 krtban ezenem megállapított kikiáltási árrban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt követelés az 1887 évi Október hó 6-ik napján délelőtti 10 órakor a trsztenai kir. járásbírószék mint tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak a követelés becsárának 10 százalékát vagyis 49 ft 25 krt közéspénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8 §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kelt Trsztenán 1887 évi április hó 23. napján.

A trsztenai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Várzély

kir. bíró.

Arverési hirdetményi kivonat.

A zolyomi kir. járásbírószék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Palaga—Janszi János, Pletz József és Forgács János végrehajtatónak Zachar János, Zachar András és kisk. Zachar György végrehajtatást szenvedők elleni összesen 360 ft tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtatási ügyében a besztercebányai kir. törvényszék (a zolyomi kir. járásbírószék) területén lévő Gyetva nagyközség határában fekvő a gyetvai (Deltva) 970-ik sz. telekkönyvben foglalt és a B lap 3-5 tét. szerint Zachar János, Zachar András és kisk. Zachar György fele részben megillető következő fekvőségekre:

a) a $\frac{1}{2}$ 11391 hrsz. »Koritárki« nevű 378 f. sz. háza szántóra és rétre 280 ft 50 kr.
b) a $\frac{1}{2}$ 10653 hrsz. »Koritárki« nevű rétre 89 ft 50 kr.

c) a $\frac{1}{2}$ 11206 hrsz. »Koritárki« nevű szántóra 25 ft 50 kr.

d) a $\frac{1}{2}$ 11318 hrsz. »Koritárki« nevű szántóra 25 ft 50 kr.

e) a $\frac{1}{2}$ 11563 hrsz. »Koritárki« nevű szántóra 102 ft. — összesen tehát 523 ftban ezenem megállapított kikiáltási árrban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887 évi Október hó 10-ik napján délelőtti 10 órakor Gyetva nagyközség házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fog adtni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 28 ft 05 kr., 8 ft 95 kr., 2 ft 55 kr., 2 ft 55 kr. és 10 forint 20 krt közéspénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8 §-ában, kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kelt Zolyomban 1887. évi július hó 9. napján. A kir. bíróság telekkönyvi osztályánál:

Rakassányi.

kir. albiró.

Arverési hirdetményi kivonat.

A besztercebányai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Steiner József végrehajtatónak Vráó György végrehajtatást szenvedő elleni 97 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtatási ügyében a besztercebányai kir. törvényszék területén lévő Patkócz (podkonicz) község határában fekvő a patkócz 106 sz. tkjében I 1-18 szs. a. foglalt birtok és hozzá tartozó 50 b. összer. számú ház valamint gazdasági épületekkel végajtatást szenvedő Vráó Györgyöt megillető $\frac{1}{2}$ -ad részre az árverést 842 forintban ezenem megállapított kikiáltási árrban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt birtok az 1887. évi Október hó 29-ik napján délelőtti 10 órakor Patkócz (podkonicz) község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 84 20 krt közéspénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi Novemb. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt: övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kelt Besztercebányán 1887 Augusztus 13. napján.

A besztercebányai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sehe,

kir. bíró.

Arverési hirdetményi kivonat.

A trsztenai kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kumorovszky Matyas végrehajtatónak Blahuta Matyas és Chmenya János végrehajtatást szenvedő elleni 70 ft tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtatási ügyében a rózsahegyi kir. törvényszék (a trsztenai kir. járásbírószék) területén lévő Szuchahóra községben fekvő a szuchahórai községi tkjében 82 lapján A I 1148 urb. ralla 66 össz. számú házzal és a 283 sz. lapján A I 1124 urb. ralla $\frac{1}{2}$ részben írt ingatlanokra az árverést 460 ftban ezenem megállapított kikiáltási árrban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi September hó 13-ik napján délelőtti 10 órakor Szuchahóra község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis 46 ft közéspénzben, vagy az 1881-ik LX. törvényékkel 42-ik §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kelt Trsztenán 1887 évi május hó 24. napján.

A trsztenai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Várzély,

kir. bíró.

Arverési hirdetmény.

Dobronya községben folyó évi szeptember 6-án reggeli 10 órakor nyilvános árverés útján folyó évi november hó 1-én kezdetű vendő nem három, hanem hat évre haszonbérbe fog adni a község tulajdonához tartozó két korcsma és a mézarszék az azokhoz tartozó haszonbérvezekkel.

A nagyoldali korcsmának kikiáltási ára 1472 ft; a kis oldalé 2018 ft, a mézarszéké pedig 221 ft.

Arverezni óhajtok kotelesek előre a kikiáltási árak 10 százalékát bánatpénzben letenni.

Netáni írásbeli ajánlatok csak a szobeli árverés után fognak felnyitattani.

A részletes árverési feltételek az alól rótt főszalagból és Dobronya község elöljáróságánál tudhatók meg.

Zolyomban 1887 évi augusztus 16-án.

Skrovina,

foglalbíró

Ülődférlen hatáso

emésztési zavaroknál.

melyek étvágyhiány, időszakos rosszilllet, undor, elnyúltság, gyomorégés, lassu emésztés, fejfájás, szabálytalan széklet, ártalmas kényelmetlen érzés és más hasonló zavaroknál nyilvánvalók. Vértudulás, fejtájs, szédülésnél mint általában san olajment szelid, biztos hatáso vertisztító hashajtó működik.

melyek gyógyszerhasználatra gyomor- és alhasi bántalmaknál, tartós székrekedésnél, aranyorváj és epélátalmaknál, sárgaságnál seb orvosiilag is általában javallatik.

Kapható mindenütt a gyógyszerárakban. Nagybán a gyógyszer- és ásványvíz üzletekben. Csak akkor valódi, ha minden szög Lippmann védjegyét viseli.

Központi szétküldés: Lippmann gyógyszerárta

Karlsbad.

Kapható Selmeczbányán, ugyanint az Alsó-Kuhfői Feketi, Besztercebányai, Vág-Ujhelyi, Thardossai és Trencsényi gyógyszertárakban.

Üzletmegnyitás.

Van szerenésém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy Selmeczbányán a Szent Háromszágtérén az Akadémiai kávéház alsó helyiségeiben f. é. szeptember 1-től a

sörcsarnokot

átvettem, a hol is jó italokról és jó ételekről valamint a legfontosabb kitalálókról gondoskodom.

A n. é. közönség becses támogatását tisztelettel kérem.

Selmeczbányán 1887. aug. hó 26.

íj. BOCK JÁNOS.

2 eladó ház

egybe, vagy elkülönítve, Selmeczbányán IV. ker. a Macskadomb-utczában 12 és 13 szám alatt, mely csaknem egyben mellett van, közte egy nagy telek és gyümölcsös kert, mely két utcára néz, azonnal szabadkézhez eladó. Értekezni lehet az eladási végett ugyanott, a Macskadomb 13. számú házbán a ház tulajdonosnánál.

Nincs többé fogfájás

Dr. POPP Anatherin szájvíznek

Bécs, I. Bognergasse Nr. 2.

használatá mellett. Felülm minden más szájvizet, mint kitűnő övszer mindenmennyi fogszáj- és torokbetegség ellen s Dr. Popp fogporának vagy fogpasztjának egyidejű használatá után a fogak mindig egészségesek és szápek, ami egy egészséges gyomor föltétele.

Dr. Popp fogplombja a legjobb szer az odvas fogak sajátköz kitömésére, miattal a bűzös lehellet megszűnik.

Dr. Popp növény-szappanja kitűnő szer mindenmennyi bőrbetegség ellen s kiválóan alkalmas fürdősz. számára.

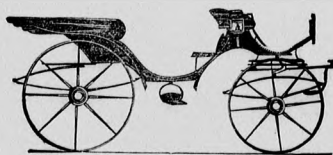
Árak: Anatherin szájvíz palackokban 50 kr. 1 ft és 5 ft 40 kr. Anatherin fogpasztja dobozokban 1 ft 22 kr. Aromatikus fogpasztja darabokban 35 kr. Fogpor skatulyákban 63 kr. Fogplomb tokban 1 ft. Növény-szappan 30 kr.

A t. cz. közönség kéri, hogy világosan POPP cs. k. udv. fogorvos preparatumaik kérje s csak olyant fogadjon el mely védjegyemmel van ellátva. A hamisított Anatherin szájvíz, minőt gyakran árulnak, sokszor az egészségre ártalmas alkatrészeket tartalmaz, miert is ennek megvételét intjük a t. közönséget.

Kapható: Turócz-Szt.-Mártonban Tópercer Lajos gyógyszer-, Fábry József, Soltész L. Simko S. kereskedésben, valamint a gyógyszerárakban és illatszer kereskedésekben Ruttkán, Zsolnán, Rózsahegyén, Körmezőn, Selmeczbányán, Besztercebányán, Zolyomban. Németh-Lipcsén, Csacsán, Vág-Beszterczen, Nagy-Bicsén, Nácszán, Prigyén, Terhován, Mosóczen, Szucsányban.

Gebauer József Besztercebányán.

Mindenmennyű hintó és kocsis raktárát ajánlja a nagyerdemű uraságoknak.

Empfehlend den hohen Herrschaften sein grosses Lager aller Gattungen Kalessen und Wagen.

Hirdetmény.

A breznóbányai részvényes takarékpénztár igazgatósága 1887. évi Julius 31-én tartott ülésében az 1883. évi VII. t. cz. szerint betétek után járó tüke kamat adónak az intézeti pénztárból és a betevők helyett való fizetését 1887. évi Julius hó 1-jétől kezdve beszüntette.

E határozat azon megjegyzéssel hozatik a t. cz. betevők tudomására, hogy 1887. évi Julius hó 1-jétől kezdve érintett adó az 1883. évi VII. t. czikk 3. §-a értelmében a betétek utáni kamatokból fog visszatartatni.

Kelt Breznóbányán 1887. évi Augusztus hó 5-én.

Az igazgatóság.